

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Gemeenteraad

Gemeente Leiden
Bezoekadres Stationsplein 107
2312 AJ LEIDEN
Postadres Postbus 9100
2300 PC LEIDEN
Telefoon 071-516 56 03
E-mail h.wieringa@leiden.nl
Website www.leiden.nl/gemeente

Datum 8 maart 2017
Ons kenmerk Z-17-413181-1007709
Onderwerp Participatieproces twee varianten locatie busterminal

Contactpersoon Han Wieringa
Doorkiesnummer (071) 5167880

Geachte heer, mevrouw,

Wij hebben u op 2 februari een voorstel toegezegd over het participatieproces over de locatie van de busterminal en bijbehorende aan- en afrijdroutes, in de context van de ontwikkeling van het stationsgebied. Met deze brief presenteren wij u ons voorstel om met de stad en stakeholders gezamenlijk te werken aan het realiseren van een toplocatie.

Leiden is bezig met een complexe opgave in het hart van de stad: de ontwikkeling van het stationsgebied. Het Leidse stationsgebied is belangrijk voor Leiden en de regio. Het vormt de schakel tussen onze historische binnenstad en het Bio Science Park en is een regionaal OV-knooppunt dat een grote rol speelt voor veel bus- en treinreizigers.

Ontwikkeling van het stationsgebied

In de huidige situatie heeft het stationsgebied te kampen met een aantal knelpunten en opgaven:

- De doorstroming, bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn onvoldoende.
- De entree vanuit het station zowel aan de zijde van het centrum als aan het Bio Science Park is geen goed visitekaartje voor Leiden. Het is te weinig 'levendig' en de kwaliteit van de openbare ruimte is onder de maat.
- Het Bio Science Park (economische motor voor Leiden voor de toekomst) is onvoldoende ontsloten en heeft te weinig verbinding met de historische binnenstad.

Het stationsgebied is een potentiële toplocatie voor wonen, werken, verblijven en verplaatsen. De kansen voor economische ontwikkeling moeten de komende jaren worden verzilverd. We willen de kwaliteit van de entree van de stad naar een veel hoger niveau brengen. Belangrijke onderdelen van de ontwikkeling zijn het versterken van de knooppuntfunctie van station Leiden, het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor wonen, voorzieningen en kantoren en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en aantrekkelijkheid van de aanloopstraten naar de binnenstad en het Bio Science Park.

Het belang van een verdere ontwikkeling van het stationsgebied voor onze stad en voor de kennis-as Amsterdam-Leiden-Den Haag-Delft-Rotterdam kent een breed draagvlak bij onze

inwoners en partners. Er is breed begrip voor de wens van uw raad bij het STEO kaderbesluit in 2012 om in de toekomst veel meer mensen te laten wonen en werken direct rond het knooppunt Leiden Centraal. De uitwerking van de plannen is echter ingewikkeld. Dit kent een aantal redenen:

- De stad is een complex systeem. Heel veel zaken hangen met elkaar samen. Veranderingen op de ene plek werken door op andere plekken in de stad. De locatie van de busterminal en de bijbehorende aan- en afrijdroutes is hier een goed voorbeeld van. Dit heeft invloed op de routes voor auto's, fietsers en voetgangers, de ruimtelijke inrichting op tal van plekken en daarmee de woonkwaliteit van de bewoners en de investeringsbeslissingen van ondernemers en beleggers. Het steeds overzien van de effecten van voorgestelde maatregelen op de ene plek voor andere plekken en partijen in de stad maakt het proces complex.
- De samenhang tussen de verschillende dossiers leidt tot tijdsdruk. De voortgang van de herinrichting van de Steenstraat – Turfmarkt – Prinsessekade – Noordeinde (uit het programma Binnenstad), de Leidse Ring en de planvorming voor het HOV-tracé op de Centrumroute worden direct beïnvloed. Ook de ambtelijke huisvesting en de ontwikkelingen van de bouwplannen in het stationsgebied zelf wachten op de uitkomsten van dit proces. Voor alle betrokken partijen is het van belang om snel duidelijkheid te geven; de huidige onzekerheid is ongewenst. Het college voelt daarom de urgentie om nog dit jaar een besluit voor te leggen voor de locatie van de busterminal en aan- en afrijdroutes van de bussen, in de context van de ontwikkeling van het stationsgebied. Uit de projectaanpak, zoals opgenomen in de bijlage bij deze brief, blijkt dat dit streven haalbaar is zonder de zorgvuldigheid geweld aan te doen. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat dit een forse inzet en inspanning vraagt van alle betrokkenen.
- Door de brede invloed van de ontwikkelingen in het stationsgebied op de stad en regio moeten veel belanghebbenden worden betrokken bij de uitkomsten; bewoners, mede-overheden, ondernemers, vertegenwoordigers en belangenbehartigers. In een stadsbreed participatieproces moeten de belangen van alle partijen goed aan bod komen. Omdat het vraagstuk ingewikkeld is, is goede communicatie en participatie essentieel: intensief, onafhankelijk, transparant en begrijpelijk voor iedereen.

Resultaten

Wij willen een hoogwaardig leefmilieu voor de gebruikers en bewoners van de stad realiseren. Uit het eerdere besluit van uw raad over de ontwikkeling van het stationsgebied blijkt de wil te komen tot een gedragen en integrale gebiedsontwikkeling van het stationsgebied, inclusief bereikbaarheid en openbaar vervoer. Voor eind 2017 streeft ons college in dat licht naar de volgende resultaten:

- Voldoende onderbouwing van de varianten door middel van 'joint fact finding'. Deze gezamenlijke zoektocht naar de feiten heeft tot doel dat partijen het zo veel mogelijk eens zijn over deze feiten.
- Een transparant proces, dat tot vertrouwen leidt bij de bewoners en overige stakeholders, waarin op een eenduidige en navolgbare wijze alle relevante issues en onderzoeksvragen zijn benoemd en met belanghebbende partijen zijn besproken.
- Een overzicht van twee realistische varianten voor de locatie van de busterminal en aan- en afrijdroutes van de bussen, in de context van de ontwikkeling van het stationsgebied

- Inzicht in de consequenties van de varianten voor de belangen van de relevante stakeholders en de relatie met de integrale ontwikkeling van het stationsgebied.
- Een raadsvoorstel over de voorkeursvariant voor de locatie van de busterminal en aan- en afrijdroutes van de bussen, in de context van de ontwikkeling van het stationsgebied.

Participatie

Wij gaan de participatie met stakeholders over de issues rond de locatie van de busterminal in 2017 vormgeven. Dit 'stads brede participatieproces' voldoet aan de Leidse eisen: transparant, voor iedereen toegankelijk, uitnodigend en vanuit een gelijkwaardig positie van de deelnemers. De voorbereiding van het participatieproces start in maart, de officiële start vindt plaats in mei. We lichten dat hieronder toe.

Uitgangspunten bij de gekozen werkwijze zijn:

- Wij werken voor de ontwikkeling van twee varianten voor de busterminal conform de stappen van de gemeentelijke Participatie- en inspraakverordening (2012);
- Wij vragen commitment van belanghebbenden op het proces en de spelregels daarvan, maar niet op de uitkomst van datzelfde proces;
- De gemeenteraad krijgt de gelegenheid deel te nemen aan het participatieproces zodat zij kan ervaren hoe dat proces verloopt en op welke manier de belanghebbenden in de verschillende discussies zitten;
- De aanbevelingen van de rekenkamercommissie, zoals vastgelegd in de rapportage Burgerparticipatie door de ambachtelijke organisatie (september 2016), ter verbetering van de burgerparticipatie in Leiden, worden integraal doorgevoerd.

De Participatie- en inspraakverordening geeft duidelijke richtlijnen voor het inrichten van de participatieprocedure. Het proces start met het bestuurlijk vaststellen van het *startdocument*, met daarin een duidelijke omschrijving van de wijze waarop het proces wordt ingericht. Ons college stuurt dit ter kennisname aan uw raad. We nodigen deelnemers uit om zich uit te spreken over hun specifieke belangen, die de basis vormen voor hun standpunten en deze met elkaar te delen. De verkenning van wederzijdse belangen biedt een basis voor de uit te werken varianten. Door de gekozen werkwijze kan het zijn dat nieuwe onderwerpen een plek krijgen in de varianten. Dit hangt mede af van de belangen en vragen die tijdens het participatieproces op tafel komen en die wij met een open blik tegemoet zullen treden.

Tijdens het proces komen er keuzes op tafel, die ook hun impact hebben voor andere overheden. Daar zijn we ons goed van bewust. We zullen dus expliciet en intensief afstemmen met overheden, die direct worden geraakt door de wijze waarop we het stationsgebied ontwikkelen met betrekking tot de locatie van de busterminal. Het betreft in ieder geval provincie Zuid-Holland, de gemeenten Katwijk, Leiderdorp en Oegstgeest en de regio Holland Rijnland.

Voorgestelde aanpak

De voorgestelde aanpak begint met een fase van voorbereiding gericht op het verkennen van het speelveld en de betrokken partijen. Daarna volgen vier fasen waarin thema's gezamenlijk worden uitgewerkt. Op hoofdlijnen ziet de aanpak er als volgt uit:

Fase	Toelichting	Periode
0. Voorbereiding	In deze fase ligt de focus op strategiebepaling, uitwerken aanpak en participatieproces. Resultaten zijn de projectopdracht en het vastgesteld startdocument participatie, als formele start voor het participatieproces.	1 maart t/m 10 mei
1. Verkenning	Deze fase is gericht op het verkennen van issues/belangen/onderzoeksvragen met stakeholders. Het resultaat is de startnotitie, met daarin een overzicht van belanghebbenden, belangen en standpunten, beoordelingskader op basis van de belangenanalyse, feiten en onderzoeksvragen ¹ .	10 mei t/m 5 juli
2. Verdiepen	In deze fase verwerken alle we informatie tot de oplossingsrichtingen ten behoeve van mogelijke varianten en de vragen die daarbij nog open staan. Het resultaat is het verkenningsdocument met wensen-ideeën-oplossingsrichtingen in relatie tot het beoordelingskader.	5 juli t/m 20 augustus
3. Opstellen varianten	In deze fase staat de waarde-creatie, de 'puzzel met stakeholders', centraal. Het resultaat is tenminste twee consistente concept-varianten voor de locatie van de busterminal en aan- en afrijdroutes, een aanvullende onderzoeksagenda en inzicht in de consequenties van de varianten voor de belangen van stakeholders.	20 augustus t/m 30 september
4. Besluitvorming	In deze fase ronden we af met een voorstel met twee concept-varianten: afronden en naar college (oktober) en gemeenteraad (november) voor verdere besluitvorming. Tevens zullen we het eindverslag van de participatie afronden.	30 september t/m 30 november

In de bijlage is deze aanpak meer in detail beschreven, met daarbij de werkzaamheden en resultaten.

¹ Voor de volledigheid merken wij op dat de afgelopen maanden veel onderzoeken zijn uitgevoerd en notities zijn geschreven, die relevante informatie bevatten. Deze informatie is beschikbaar op <https://gemeente.leiden.nl/index.php?id=10062>.

Iedere fase sluit af met een voortgangsrapportage, met daarin een beschrijving van het doorlopen proces en de resultaten daarvan, bespreekpunten en een uitgewerkte aanpak van de komende fase. Deze voortgangsrapportages zullen met u worden gedeeld. Daarnaast worden per fase inhoudelijke documenten opgesteld, zoals in bovenstaand schema is aangegeven.

In lijn met de Participatie- en inspraakverordening beschrijft het startdocument de aanpak en reikwijdte van het proces concreet. Het eindverslag beschrijft op welke wijze het participatieproces is doorlopen, met daarbij een weergave van de inbreng van de stakeholders, de gemaakte afspraken, de formele reactie van het college op de geleverde inbreng. Het eindverslag is openbaar en wordt aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld.

Overige uitgangspunten en randvoorwaarden

Er worden op voorhand zo min mogelijk kaders gesteld bij het ontwikkelen van varianten. Dit betekent dat we veel ruimte bieden aan deelnemers aan het participatieproces om gezamenlijk de varianten te verkennen en uit te werken. Voor de variant aan de centrumzijde zullen wij de lopende ontwikkelingen van private partijen op het stationsplein – Lorentz en De Geus – als uitgangspunten respecteren. Dit vanwege gesloten overeenkomsten met private partijen (met een investeringsvolume van ruim € 100 mln.) die de zichtbare start vormen van het ontwikkelen van het stationsgebied en de entree naar de binnenstad.

Voor de variant aan de Bio Science Parkzijde wordt de Terweelocatie uitgewerkt, inclusief aan- en afrijdroutes.

Afstemming met uw raad

Het college stelt voor om, naast uw betrokkenheid bij het participatieproces en voortgangsrapportages per fase, twee overlegmomenten met u te houden.

1. Toelichten startdocument participatie:
 - commissie L&B en SO: 1 juni
 - gemeenteraad: 15 juni
2. Vaststellen twee varianten voor de ontwikkeling van het stationsgebied en besluitvorming over voorkeursvariant:
 - commissie L&B en SO: 16 november
 - gemeenteraad: 30 november

We zien uit naar een constructief participatieproces voor de locatie van een busterminal als onderdeel van de ontwikkeling van het stationsgebied, waarbij we ook uw betrokkenheid zeer op prijs stellen.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Leiden
de Secretaris, de Burgemeester,

Bijlage 1: Projectaanpak, werkzaamheden en resultaten participatieproces

Fase	Werkzaamheden en resultaten	Periode
0 Voorbereiding	<ol style="list-style-type: none"> 1 definiëren: opdracht, procesaanpak, organisatie en communicatieplan. 2 voorbereiden: startdocument, zoals bedoeld in artikel 4 lid 1 van de Participatie- en inspraakverordening 2012, en vaststellen door B&W. Dit startdocument werkt concreet de aanpak en planning van het participatieproces, aan de hand van de punten uit artikel 3 (niveaus) en artikel 4 lid 1 (aandachtspunten). 3 inventarisatie van alle issues én kansen rondom de opgave ontwikkeling stationsgebied. 4 inventarisatie van alle stakeholders (betrokkenen, belanghebbenden) rondom die issues en kansen. Commitment op het proces van participatie bij de belangrijkste stakeholders. 5 achterhalen van de belangen van deze stakeholders, zodat deze helder zijn voor iedereen en deze kunnen meenemen in de planvorming. Dit doen we onder andere door het organiseren van gesprekken met (groepen) stakeholders. <p>Resultaten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de projectopdracht met aanpak en communicatieplan • het startdocument participatie met daarin procesafspraken met deelnemers • analyse stakeholders en hun specifieke belangen, inzicht in issues en kansen 	1 maart t/m 10 mei
1. Verkenning	<ol style="list-style-type: none"> 1. werksessies en mogelijk vervolg individuele gesprekken met (groepen) stakeholders om mogelijke oplossingsrichtingen te verkennen. 2. verzamelen 'feiten en vragen' ten behoeve van de onderzoeksagenda. Bekijken welk aanvullend onderzoek gewenst is, zodat partijen het eens kunnen worden over de feiten (inzet instrument 'joint fact finding'). 3. Start uitvoering aanvullend onderzoek op geïnventariseerde issues en kansen. <p>Resultaten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de startnotitie, met daarin een overzicht van hoe verschillende belangen raken aan de opgaven, beoordelingskader, de feiten en de vragen ten behoeve van de gezamenlijke onderzoeksagenda. • Voortgangsrapportage ten behoeve van bestuurlijke bespreking: resultaten inventarisatieronde en verantwoording van het participatieproces (conform artikel 5 van de Participatie- en inspraakverordening 2012), eventueel te nemen besluiten en nadere uitwerking aanpak volgende fase. 	10 mei t/m 5 juli
2. Verdiepen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitwerken onderzoeken en openstaande onderzoeksvragen. Uitwerken oplossingsrichtingen in 2D en 3D (voor minimaal 2 varianten), verkennen van go's/no go's. 2. Waar nodig en mogelijk gerichte gesprekken met stakeholders. 3. Zo mogelijk eerste kostenindicaties. <p>Resultaten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verkenningdocument met wensen-ideeën-oplossingsrichtingen en een beoordelingskader, op basis van de belangenanalyse. • onderzoeksresultaten, aanvullende feiten. • Voortgangsrapportage ten behoeve van bestuurlijke bespreking: resultaten en verantwoording van het participatieproces, eventueel te nemen besluiten en nadere uitwerking aanpak volgende fase. 	5 juli t/m 20 augustus
3. Opstellen varianten	<ol style="list-style-type: none"> 1. werksessies, bijeenkomsten en presentaties van de ontwerpen van uitgewerkte varianten in 2D en 3D, met stakeholders varianten aanscherpen op basis van geïnventariseerde belangen, zo mogelijk meerwaarde toevoegen aan de varianten. Definitieve schetsontwerpen maken. 2. werksessies en bijeenkomsten om de schetsontwerpen te voorzien van onderbouwde belangenanalyse en -weging: aan welke belangen komen ze wel tegemoet, aan welke niet en wat betekent dat? 3. schetsontwerpen globaal laten doorrekenen op kosten en baten 	20 augustus t/m 30 september

	<p>Resultaten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">• een overzicht van de twee meest realistische varianten voor de integrale ontwikkeling van het stationsgebied, met de busterminal en af- en aanrijdroutes, een aanvullende onderzoeksagenda en inzicht in de consequenties voor belangen van stakeholders, aan de hand van het beoordelingskader.• voortgangsrapportage ten behoeve van bestuurlijke bespreking: resultaten en verantwoording van het participatieproces, eventueel te nemen besluiten en nadere uitwerking aanpak volgende fase.	
4. Besluitvorming	<p>Vorbereiden besluitvorming:</p> <ol style="list-style-type: none">1. opstellen besluitvormingsstukken en begeleiden besluitvormingstraject.2. informatiesessies met bewoners, belanghebbenden en raadsleden over de uitkomsten van het proces. <p>Resultaten zijn</p> <ul style="list-style-type: none">• raadsvoorstel:• eindverslag participatietraject, zoals bedoeld in artikel 8 van de Participatie- en inspraakverordening 2012	30 september t/m 30 november